

Kuritusväkivaltaa koskevat asenteet ja lapsiin kohdistuvan väkivallan kehitystrendejä Suomessa

Lastensuojelun Keskusliiton Taloustutkimuksella
teettämän kyselyn tulokset

Heikki Sariola 16.5.2012

Väkivallan vastaisen työn pitkä historia

Suomessa on seurattu lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan ja siihen liittyvien asenteiden kehitystä ehkä kattavammin kuin missään muualla maailmassa. Kuritusväkivaltaa koskevia asenteita kartoitettiin ensimmäisen kerran Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos vuonna 1981 (Peltoniemi 1983). Lastensuojelun Keskusliitto oli samana vuonna järjestänyt sosiaalihuollituksen ja lääkintöhallituksen kanssa Älä lyö lasta -kampanjan. Sen jälkeen kysely uusittiin vuonna 1986. Tämän jälkeen kyselyissä oli pitkä tauko kunnes Lastensuojelun Keskusliitto uusi kyselyt Taloustutkimuksella teettämällään kyselyllä vuonna 2004. Tämän jälkeen kysely on uusittu useamman kerran ja nyt (5/2012) julkistettava on niistä uusin. Keskusliiton 2000-luvulla tekemissä kyselyissä on kartoitettu myös vanhempien raportoimaa itse käyttämäänsä kuritusväkivaltaa.

Oleennaista asenteita koskevien kyselyjen sarjassa on se, että käytetty kysymys on säilytetty tulosten vertailtavuuden vuoksi kaikissa kysymyksissä samana. Tämä aikasarja on itsessään keskeinen tulos.

Nuorilta heidän kotona kokemiaan väkivaltakokemuksia kysyttiin Lastensuojelun Keskusliiton tutkimuksessa Lasten väkivalta ja -seksuaalokokemukset vuonna 1988 (Sariola, 1990). Samoilla kysymyksillä vastaavia kokemuksia kysyttiin Poliisiammattikorkeakoulun ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toteuttamassa lapsiuhritutkimuksessa vuonna 2008 (Ellonen, Kääriäinen, Salmi & Sariola, 2008).

Kuluneena aikana 1980 -luvulta lähtien on ruumiillisen kurituksen käyttö kielletty Suomessa laissa vuodesta 1984 alkaen (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1 §, 3. momentti). Lapsenhuoltolaki ei sisällä sanktioita, vaan rangaistukset tulevat rikoslain mukaan samojen pykälien perusteella kuin aikuisiinkin kohdistuvissa pahoinpitelyissä.

Lain tultua voimaan ei Suomessa järjestetty mitään mainittavaa kampanjaa uudesta laista tiedottamiseksi tai väkivallattomien kasvatuskäytänteiden edistämiseksi. Toisaalta kasvatusalan ammattilaiset ovat Suomessa pääosiltaan tukeneet väkivallatonta kasvatusta ja asiassa ovat neuvolat ja alan järjestöt tehneet jatkuvasti työtä lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi. 2000-luvulla alkoi lähinnä iltapäivälehtien keskustelupalstoilla vilkas keskustelu kuritusväkivallasta ja sille löytyi yllättäen paljon puolustajia. Osittain tästäkin syystä Keskusliitto päätti tuottaa Älä lyö lasta -mediakampanjan, joka toteutettiin vuosina 2006 ja 2007. Kampanjassa lanseerattiin uusi termi: *kuritusväkivalta*. Kampanjan vaikutuksia seurattiin kyselyillä ja asenteiden todettiin muuttuneen. Kaiken kaikkiaan julkinen keskustelu näyttää myötävaikuttaneen asenteiden myönteiseen kehitykseen (Piispa 2007, Sariola, 2007).

Tässä raportissa esitetään nyt saatuja tuloksia ja vertaillaan väkivallan kehitystä ja asenteiden muutosta 30 vuoden kuluessa yllä mainittuihin tutkimuksiin perustuen.

Nyt julkistettava kysely on tehty oikeusministeriön rikosentorjuntaneuvoston rahoituksella.

Lastensuojelun Keskusliiton ja Taloustutkimuksen kysely 2012

Seuraava menetelmiä koskeva selostus on lainattu Taloustutkimuksen raportista.

Menetelmät

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää lasten kuritusväkivaltaan liittyviä asioita

- Onko suomalaisten mielestä lasten ruumiillinen kuritus poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino.
- Onko suomalaisten mielestä lapsen tukistaminen tai luunapin antaminen poikkeustapauksissa hyväksyttävää.
- Onko suomalaisten mielestä lasten ja vanhempien välillä esiintyviä ristiriitoja poikkeustapauksissa oikeutettua ratkoa kohtuullista väkivaltaa käyttäen.
- Onko suomalaisten mielestä poikkeustapauksissa hyväksyttävää, että vanhemmat käyttävät lapsiinsa lievää tai kohtuullista kuritusväkivaltaa.
- Mitä eri kurituskeinoja on käytetty omien lasten kasvatuksessa.
- Salliiko laki suomalaisten mielestä lapsen ruumiillisen kurituksen.

Tutkimusmenetelmä ja kohderyhmä

Tutkimus on tehty henkilökohtaisina haastatteluina osana Taloustutkimuksen kuukausittain tekemää Omnibus-tutkimusta. Kohderyhmänä on Suomen 15-79-vuotias väestö Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tiedonkeruu tapahtuu kannettavilla tietokoneilla pääsääntöisesti vastaajien kodeissa. Tutkimuskysymykset esitettiin vastaajille rotatoidussa järjestyksessä.

Otoskoko ja otantamenetelmä

Tutkimuksessa haastateltavina oli yhteensä 1026 henkilöä. Otos muodostettiin kiintiö-piiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderyhmän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyypijakauma. Haastatteluja tehtiin 106 paikkakunnalla, joista kaupunkeja oli 56 ja muita kuntia 50. Otos on painotettu kohderyhmää vastaavaksi. Painotetut N-luvut vastaavat Suomen 15-79 -vuotiasta väestöstä tuhansina (SVT 31.12.2011).

Kenttätyö ja sen ajankohta

Haastattelut tehtiin ajanjaksolla 3.4.–24.4.2012. Haastattelutyöhön osallistui 49 Taloustutkimus Oy:n koulutettua tutkimushaastattelijaa. Tätä tutkimusta varten haastattelijoille annettiin kirjalliset työohjeet. Haastattelijoiden työtä valvottiin haastattelijakohtaisilla atk-taulukoinneilla sekä vastaajille puhelimitse tehdyillä pistokokeilla.

Tietojen käsittely ja T-testi

Atk-tulostus on tehty Taloustutkimus Oy:n laitteistoilla ja ohjelmistoilla.

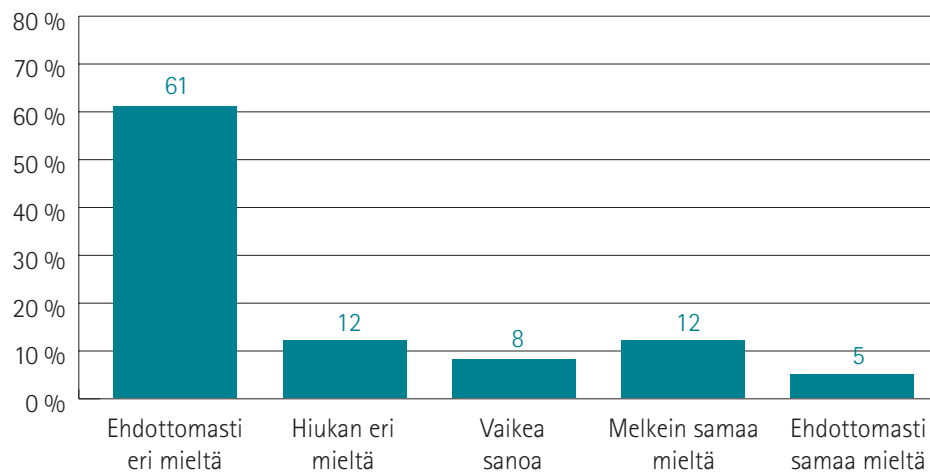
Suhtautuminen kuritusväkivallan (ruumiillisen kurituksen) käyttöön

Kyselyn keskeinen kysymys koski ruumiillisen kurituksen käyttöä ja kyselyssä saatu vastausjakauma on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1.

Asenne ruumiillisen kurituksen käyttöön.

Vastaukset kysymykseen: "Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksessa hyväksyttävänä kasvatukseen", % vastaajista.

Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus, huhtikuu 2012.

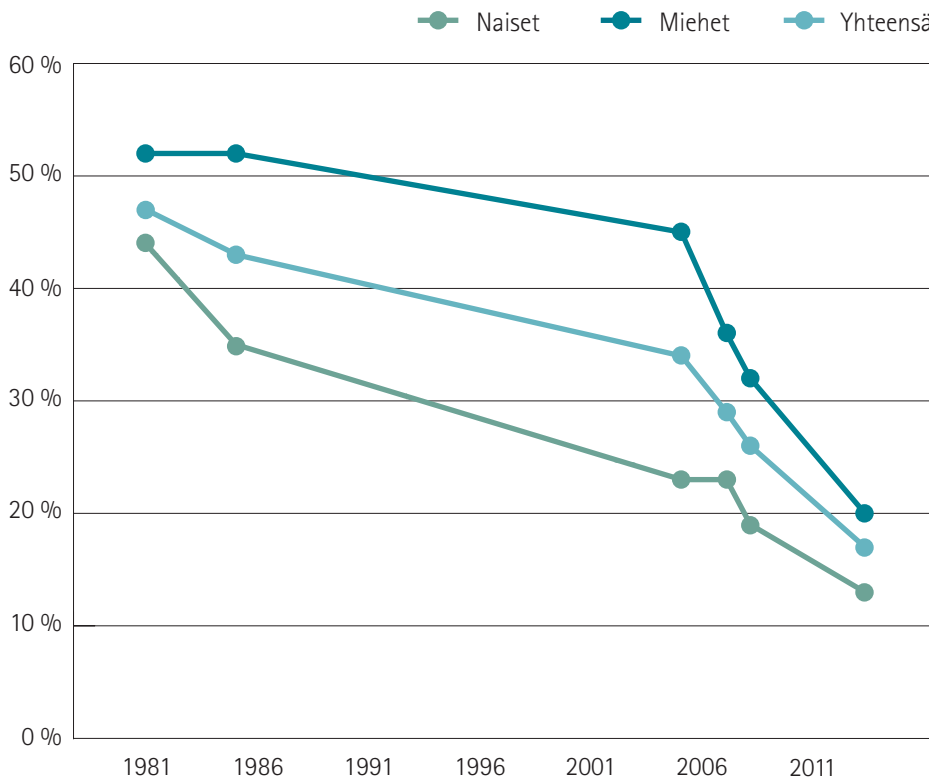
Tulokset osoittavat, että valtaosa, 73 prosenttia, suomalaisista vastustaa ruumiillisen kurituksen käyttöä lapsiin edes poikkeustilanteissa. 61 prosenttia vastaajista on lisäksi ehdottomia mielipiteessään. Vastaavasti kurituksen hyväksyjiä on enää vain 17 prosenttia vastaajista, ehdottomasti kurituksen hyväksyy enää viisi prosenttia.

Tulosten merkitys havainnollistuu, kun se asetetaan historialliseen yhteyteen ja havaitaan muutoksen suuruus. Kehitys vuodesta 1981 käy ilmi kuviosta 2.

Kuvio 2.

Kuritusta koskevien asenteiden muutos 30 vuodessa

Vastaukset kysymykseen: "Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksessa hyväksyttävänä kasvatuskeino", % vastaajista. Ehdottomasti tai jossain määrin samaa mieltä olleet 1981, 1985, 2004, 2006, 2007, 2012

Kyselyt vuosina 1981 ja 1985 Peltoniemi, Optula. Vuodet 2004–2012 Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus.

Kuvio osoittaa, että muutos on huomattava. Vielä vuonna 1981 lähes puolet suomalaisista hyväksyi kuritusväkivallan käytön. Noista ajoista on hyväksyjien määrä vähentynyt peräti 30 prosenttiyksikköä. Kehitys näyttää edenneen 1980-luvun jälkeen melko hitaasti, kunnes 2000-luvun alussa muutoksen vauhti on kiihtynyt. Muutoksen syitä ei voida varmasti tietää, mutta on oletettavaa, että alkanut verkkokeskustelu ja asiaan liittyvät kampanjat ovat nopeuttaneet muutosta.

Koko väestössä tapahtuvat muutokset etenevät todennäköisesti siten, että uudet sukupolvet omaksuvat uusia asenteita jo nuorena ja ajan kuluessa sukupolvien vaihtuessa uusi katsantokanta tulee vallitsevaksi. Joka tapauksessa muutos on ollut niin suuri, että perustellusti voidaan puhua historiallisesta käänneestä, jossa koko kasvatusperinne on muotoutunut olennaisesti aikaisempaa väkivallattommaksi.

Kuviossa 2. näkyy myös sukupuolten välinen ero. Naiset suhtautuvat miehiä kielteisemmin väkivallan käyttöön. Molempien sukupuolten muutos on kuitenkin kulkenut samaan suuntaan. Tulos ei täysin vastaa sitä tietoa, joka saadaan kysyttäessä aktuaalista väkivallan

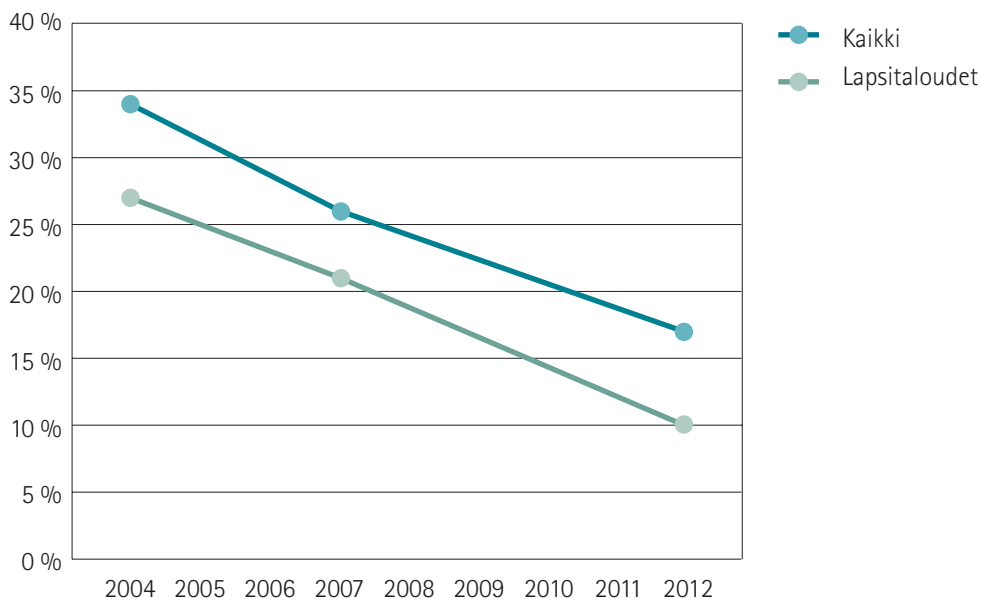
käyttöä tai lasten kokemuksia vanhempien väkivallasta. Käytännössä lapset kuitenkin kokevat hieman enemmän väkivalta äitiensä kuin isiensä taholta (Ellonen ym. 2008).

Kehityksen voi siis kuvion 2 perusteella todeta edenneen hyvään suuntaan. Tilanne muuttuu vielä tätäkin valoisammaksi, kun tarkastellaan asenteita lapsitalouksissa, eli lasten vanhempien keskuudessa ja verrataan niitä koko väestön asenteisiin. Tämä tarkastelu osoittaa, että 2000-luvulla juuri lasten vanhemmat ovat koko ajan kulkeneet muutoksen kärjessä.

Kuvio 3.

Lapsitaloudet verrattuna koko väestöön

Vastaukset kysymykseen: "Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksessa hyväksyttävänä kasvatuskeino", % vastaajista. Ehdottomasti tai jossain määrin samaa mieltä olleet 2004, 2007 ja 2012.

Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus

Lapsitalouksissa asuvista vastaajista ruumiillisen kurituksen hyväksyy enää ainoastaan 10 prosenttia vastaajista, eli siis vain noin joka kymmenes vanhempi Suomessa hyväksyy lapsen ruumiillisen kurituksen. Noin kahdeksan kymmenestä suhtautuu kurituksen käyttöön kielteisesti. Epävarmoja on 7 prosenttia. Muutos on lapsiperheiden vanhempien keskuudessa ollut huomattava, suorastaan dramaattinen, kahdeksassa vuodessa on kurituksen kannatus lapsiperheissä vähentynyt 17 prosenttiyksikköä!

Muutos on lapsiperheiden vanhempien keskuudessa ollut huomattava, suorastaan dramaattinen, kahdeksassa vuodessa on kurituksen kannatus lapsiperheissä vähentynyt 17 prosenttiyksikköä!

Enää vain noin joka kymmenes vanhempi Suomessa hyväksyy ruumiillisen kurituksen.

Vaikka suhtautuminen lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan on muuttunut vuosien varrella yhä kriittisemmäksi, on suhtautuminen edelleen erilaista kuin aikuisiin kohdistuvan väkivallan ollessa kyseessä. Kun Keskusliitto vuonna 2006 esitti nyt tehtyä vastaavassa Omnibus-kyselyssä kysymyksen ”*Parisuhteessa esiintyviä ristiriitoja on ainakin joissakin tilanteissa oikeutettua ratkoa kohtuullista väkivaltaa käyttäen.*” ei täysin samaa mieltä olleita löytynyt lainkaan ja jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa oli vain yksi prosentti vastaajista.

Tietoisuus Suomen lainsäädännöstä

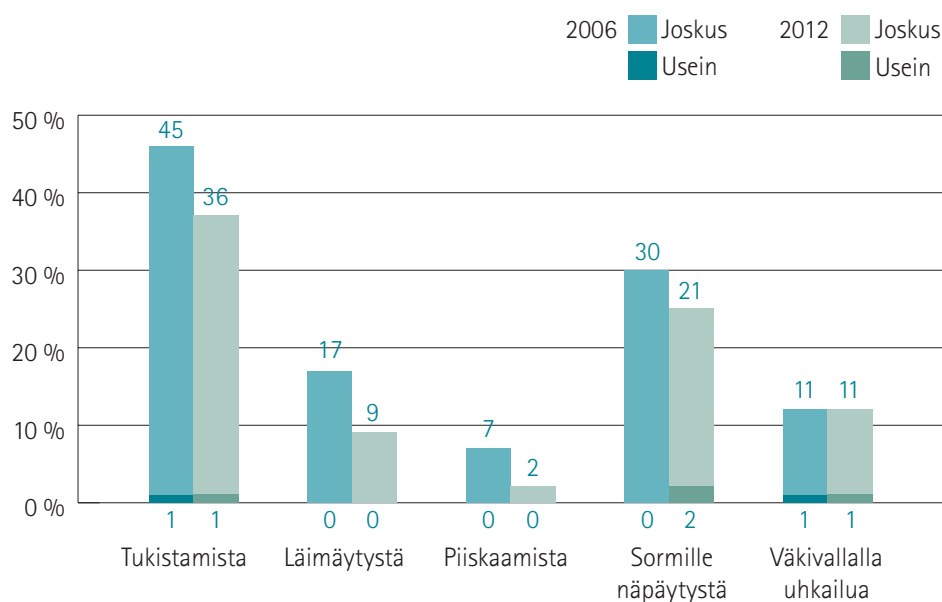
Kurituksen käytön kieltä lainsäädännössä tunnetaan erittäin hyvin. 97 prosenttia tiesi, että laki ei salli kurituksen käyttöä. Naiset tunsivat asian hieman paremmin kuin miehet, mutta ero ei ollut suuri (naiset 98 % vs. miehet 96 %). Tässäkin tilanne on parantunut, vuonna 2006 kiellon tunsivat 94 prosenttia vastaajista.

Väkivallan käyttö omia lapsia kohtaan

Kysyttäessä vanhemmilta itse käytettyä väkivaltaa, käy ilmi, että myös väkivallan käyttö on vähentynyt aiempaan vuoden 2006 kyselyyn verrattuna selvästi. Väkiältä on vähentynyt kaikissa kysytyissä fyysisen väkivallan muodoissa, tukistamisessa, läimäytyksissä, piiskaamisessa ja sormille näpäyttämässä. Ainoastaan väkivallalla uhkailu on samalla tasolla kuin kuusi vuotta sitten. Vastausjakaumat ovat lapsitalouksista.

Kuvio 4. Väkivallan käyttö omiin lapsiin, prosenttia vastaajista.

Oletteko käyttänyt omien lastenne kasvatuksessa... ”Joskus” tai ”usein” vastanneiden osuudet 2006 ja 2012.

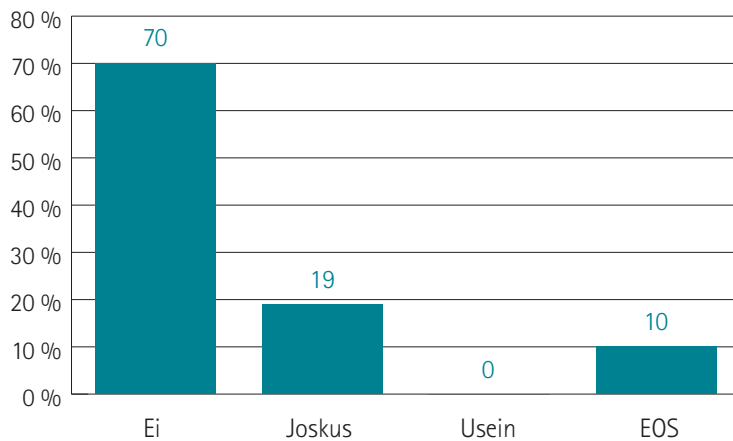
Lapsitaloudet Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus Omnibus 2006 ja 2012.

Uutena kysymyksenä esitettiin: ”Oletteko käyttänyt omien lastenne kasvatuksessa kovakouraista kiinni tarttumista tai kovakouraista retuuttamista.” Vastaukset tähän kysymykseen on esitetty kuviossa 5.

Kuvio 5.

Kiinni tarttuminen ja retuuttaminen

Vastaukset kysymykseen: ”Oletteko käyttänyt omien lastenne kasvatuksessa kovakouraista kiinni tarttumista tai kovakouraista retuuttamista, % vastaajista lapsitalouksissa.

Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus, huhtikuu 2012.

Noin viidesosa vastaajista oli siis käsitellyt lapsiaan kovakouraisesti retuuttaen. Tällaiset tilanteet voivat olla joskus monitulkintaisia, äkillinen vaaratilanne saattaa tietenkin edellyttää tukevia otteita ja nopeata toimintaa. Toisaalta retuuttaminen ja kovakourainen käsittely voi olla sitä, että vanhempi purkaa hermostumistaan lapseen, vaikka ei suoranaisesti lyö, läimäytä tai tukistakaan.

Kuviossa näkyvä 10 % osuus ”ei osaa sanoa” -vastanneita koostuu itse taloudessa lapsen asemassa olevista nuorista vastaajista.

Kysymysten sanamuodon vaikutus tuloksiin

On sinänsä luonnollista, että kysymysten sanamuodot vaikuttavat saatuihin vastauksiin, sillä sanojen merkitykset vaihtelevat. Mutta merkitykseltään läheiset, suunnilleen samaakin tarkoittavat sanat saattavat tuottaa aivan erilaisia vastausjakaumia.

On eri asia puhua väkivallasta ja kurituksesta, vaikka viitattaisiin täsmälleen samoihin tekoihin. Tästä syystä kyselyssä käytettiin useita erilaisia kysymyksiä asian tarkemmaksi kartoittamiseksi. Samalla haluttiin varautua siihen mahdollisuuteen, että termi ”ruumiillinen kuritus” alkaa jossain vaiheessa tuntua vanhahtavalta, jolloin sen käyttäminen ei välttämättä toimi seurannassa parhaalla mahdollisella tavalla. Toisaalta seurantaa varten täytyy aina olla kysymyksiä, jotka toistetaan samanlaisina, jotta eri ajankohtien tilannetta voidaan luotettavasti verrata.

Nyt käytettyjen kysymysten vastausjakaumat osoittavat, että yleisellä tasolla lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan suhtaudutaan kaikkein kielteisimmin silloin, kun kysytään suoraan väkivalta -termiä käyttäen, vain viisi prosenttia kaikista vastaajista ja kolme prosenttia lapsiperheiden edustajista hyväksyi ”kohtuullisen väkivallan” käytön lapsiin. Suhtautuminen muuttuu selvästi vähemmän kielteiseksi, jos väkivallan yhteydessä viitataan kuritukseen puhumalla kuritusväkivallasta (14 ja 8 %). Molemmat väkivaltaa sisältävät termit herättävät kuitenkin voimakkaampaa vastustusta kuin termi ”ruumiillinen kuritus”, jossa ”väkivalta” -termiä ei mainita. Sen hyväksyi siis 17 % kaikista vastaajista ja 10 % lapsiperheiden edustajista.

Kun kysymykseen otettiin konkreettiset lievän väkivallan muodot tukistaminen ja luunappi, puhumatta sen enempää kurituksesta kuin väkivallastakaan, oli hyväksyjä jo kaikista vastaajista 39 % ja lapsiperheiden edustajista 29 %. Tulokset viittaavat vahvasti siihen, että tukistamista ja luunappeja ei mielletä väkivallaksi tai edus kuritukseksi. Tämä on ihmeellistä, sillä rikoslain tarkoittamaa pahoinpitelyä on juuri tahallinen kivun aiheuttaminen toiselle. Tuskin monikaan aikuinen ajattelee, että voisi soveltaa tällaista kohtelua toiseen aikuiseen joutumatta hankaluuksiin.

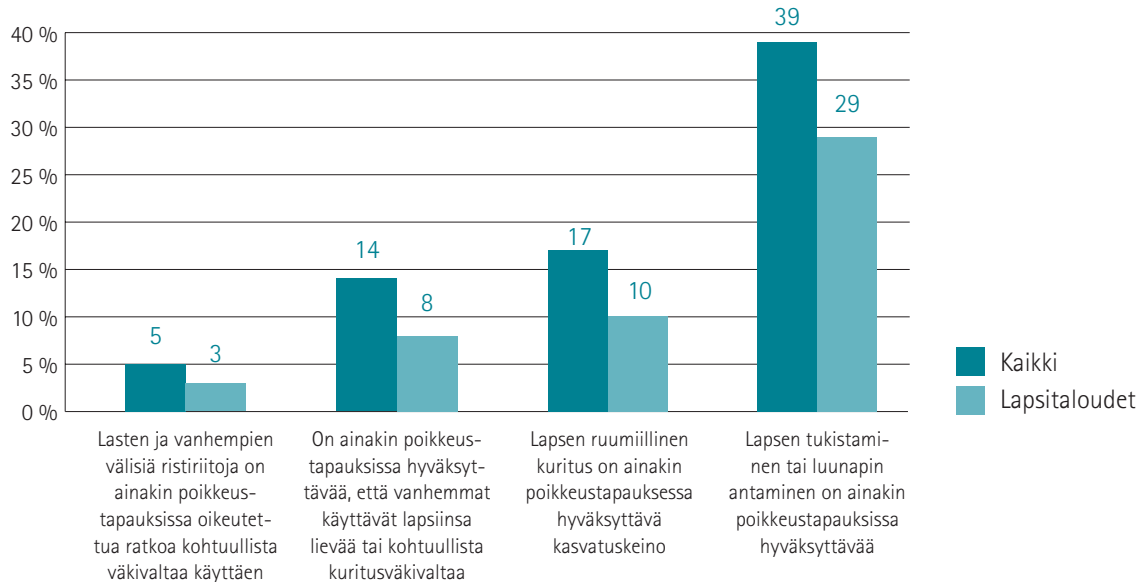
Paitsi että kurituksen kieltö laissa selvästi kattaa myös tukistamisen ja luunapit on lastenhuoltolaissa kurituskiellon lisäksi myös kieltö kohdella lasta ”muulla tavoin loukkaavasti” (11 § 3. mom.).

Luunappien ja tukistuksen sekä kuritusväkivallan eroa voi selittää myös se, että vanhemmat haluavat periaatteessa välttää väkivaltaa, mutta hermostuessaan, itsehillinnän pettäessä tulevat kuitenkin tukistaneeksi tai antaneeksi luunapin ja vastauksissa puolustelevat tätä menettelyä, vaikka se toisaalta on vastoin heidän vakaumustaan väkivallan tuomittavuudesta.

Kuvio 6.

Kysymyksessä käytetyn ilmaisun vaikutus

Ehdottomasti tai melkein samaa mieltä olleiden osuudet % vastanneista.

Lastensuojelun Keskusliitto ja Taloustutkimus huhtikuu 2012.

Kuviosta 6. käy ilmi myös se, että väkivallan muodosta riippumatta lapsiperheet suhtautuvat väkivaltaan ja kuritukseen selvästi muuta väestöä kielteisemmin. Luultavasti tässä on kyse siitä, että nuoremmat ikäluokat ovat jo omaksuneet vähemmän väkivaltaa suosivat kasvatusten menetelmät ja vanhemmat ikäluokat pitävät kiinni aiemmin omaksutuista käsityksistään.

Väkivallan vähenemisen trendi

Väkivaltaan lapsia kohtaan suhtaudutaan yhä kielteisemmin. Tätä osoittavat Lastensuojelun Keskusliiton nyt jo useaan kertaan toistamat asennekyselyt. Asenteet ovat muuttuneet 1980-luvulta saakka.

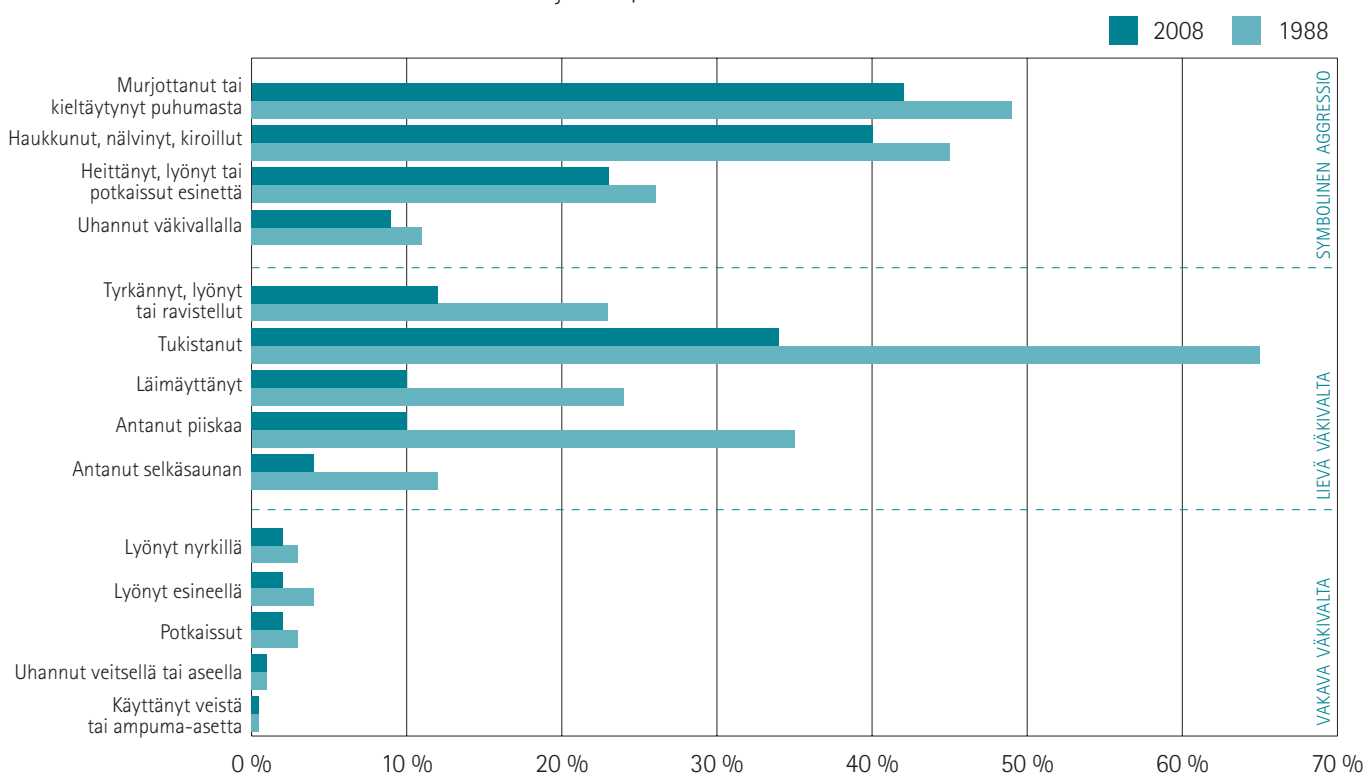
Toiseksi 2000-luvulla tehdyt kyselyt osoittavat, että lasten vanhemmat käyttävät yhä harvemmin väkivaltaa lapsiaan kohtaan. Näitä tuloksia on esitelty tässä raportissa.

Kolmas merkittävä tietolähde ovat koululais- ja lapsiuhritutkimukset, joissa kokemuksia kysytään suoraan lapsilta. Ne osoittavat, että lapset kokevat nykyään huomattavasti vähemmän väkivaltaa vanhempiensa taholta kuin neljännesvuosisata sitten, 1980-luvun lopussa. Muutos on ollut merkittävä. Kuviosta 7 käy ilmi muutos koululaisten kokemuksissa. Lähes kaikki väkivallan muodot ovat vähentyneet, tukistamiset ja läimäyttämiset noin puoleen ja piiskaaminen alle kolmasosaan. Asennekyselyiden ja vanhempien itse käyttämää väkivaltaa kuvaavien tulosten perusteella on syytä uskoa, että trendi oli lasten kokemuksissa jatkanut suotuisaa kehitystä myös vuoden 2008 lapsiuhritutkimuksen jälkeen.

Kuvio 7.

Kotona koettu väkivalta

Yhdeksäsluokkalaisten kokemukset äidin ja/tai isän käyttämästä väkivallasta ennen 14 vuoden ikää vuosina 1988 ja 2008, % -osuus vastanneista

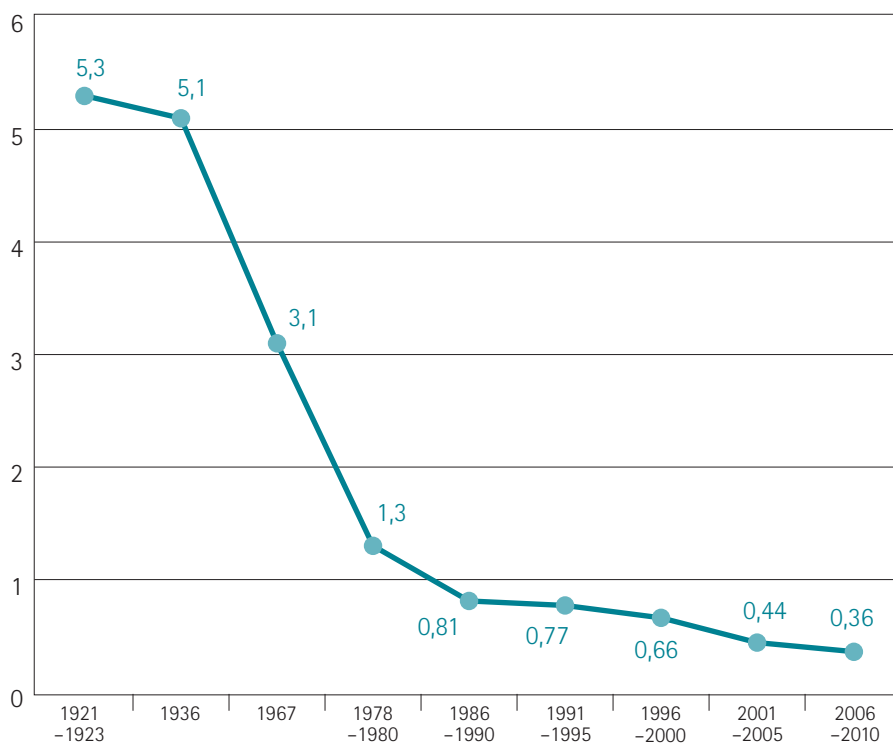
Lähde: Ellonen, Kääriäinen, Salmi & Sariola 2008. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset.

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja.

Neljäs tietolähde on lasten väkivaltakuolleisuus, joka on Suomessa vähentynyt pitkän aikaa ja on nykyään matalammalla tasolla kuin koskaan sinä aikana kun asiaa on systemaattisesti seurattu. Kuvio 8 esittää alle 15-vuotiaiden väkivaltakuolleisuuden muutoksen vuodesta 1921–1923 lähtien.

Kuvio 8.

Väkivaltaisesti kuolleet alle 15-vuotiaat 100 000 samanikäistä kohden

Lähdteet: SVT kuolinsyytilastot, Pulma & Turpeinen Suomen Lastensuojelun Historia (vuodet 1921–1967).

Väkivaltakuolleisuuden vähenemisestä suuri osa on alle vuoden ikäisten väkivaltakuolemien vähenemistä, mutta vähenemistä on tapahtunut myös muissa ikäryhmissä (Lehti, Kääriäinen & Kivivuori, 2011).

Näin siis useat toisistaan riippumattomat lähteet kertovat saman viestin, väkivaltaan suhtaudutaan yhä torjuvammin ja sen käyttö on huomattavasti vähentynyt.

Haasteet

Vaikka väkivalta vähenee, lievä väkivalta on kuitenkin pitänyt pintansa, koska sitä ei aina pidetä väkivaltana.

Läimäytykset, tukistukset, luunapit ja muut vastaavat lievän väkivallan muodot eivät ole kadonneet kokonaan vaikka ovatkin vähentyneet.

Vielä 1980 -luvulla, kun ensimmäisiä asennekyselyitä tehtiin, ruumiillista kuritusta kuuli perusteltavan uskonnolla ja raamatunlauseilla. Enää tällaista ei kuule, vaan tulkinnat ja asenteet ovat muuttuneet.

Muutos kuritusväkivallan määrässä osoittaa sen, että perinteet ja kulttuurit eivät ole muuttumattomia, vaan lapsia julmasti kohteleviin traditioihin ja asenteisiin voidaan vaikuttaa. Tiedon lisääntyminen ja lasten oikeuksien tunnustaminen vievät kehitystä eteenpäin ja voivat tulevaisuudessakin parantaa lasten elämää.

Mittavia tuloksia on saavutettu kuluneiden vuosikymmenten aikana ja voidaan jopa sanoa, että nämä viimeisimmät kyselyt kertovat selvästi, että kuritukseen ja väkivallan hyväksyvät kasvatuserätykset ovat häviämässä väkivallattomille, kehittyneemmille ja vivahteikkaammille kasvatuskäytännöille.

Tämän kyselyn ja muiden Suomessa tehtyjen tutkimusten tulokset osoittavat, että lievän ja vakavan väkivallan väheneminen näyttää kulkevan käsi kädessä. Kun väkivallan määrä on vähentynyt, on samalla vähentynyt myös lasten kuolemaan johtava väkivalta.

Mutta lievän väkivallan vähenemisellä on oma itseisarvonsa. Lapset ovat samanlaisia kuin aikuisetkin siinä, että töykeä ja loukkaava kohtelu saa aikaan kielteisiä reaktioita, loukkaantumista, huonotuulisuutta ja kostonhalua. Asioiden selvittäminen puhumalla tekee elämästä miellyttävämpää sekä lapsille että heidän vanhemmilleen. Ystävälliseen kohteluun lapset vastaavat hyväntuulisella käytöksellä ja kaikilla on hauskeempaa.

Noora Ellonen, Juha Kääriäinen, Venla Salmi, Heikki Sariola (2008). Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan oppilaiden kokemasta väkivallasta. (2008). Poliisiammattikorkeakoulun raportteja, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja.

Martti Lehti, Juha Kääriäinen and Janne Kivivuori. (2011). The Declining Number of Child Homicides in Finland, 1960-2009. Published by: <http://www.sagepublications.com>. Homicide Studies 2012 16: 3 originally published online 6 December 2011.

Peltoniemi, T. (1983). Child abuse and physical punishment of children in Finland. Child abuse and Neglect. Vol 7, pp 33-36.

Piispa, M. (2007). Älä lyö lasta ja mediajulkisuus. Haaste-lehti 4/2007. s. 10.

Panu Pulma, Oiva Turpeinen. (1987). Suomen lastensuojelun historia. Lastensuojelun Keskusliitto.

Sariola, H. (1990). Lasten väkivalta- ja seksuaalikokemukset. Lastensuojelun Keskusliitto, julkaisu 85. Helsinki.

Sariola, H. 2007. Älä lyö lasta -kampanja muutti asenteita. Haaste-lehti 4/2007. S.7.